

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 479/2025-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a 2/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátska kancelária BABIN, PETKO & partners, s. r. o., Hlavná 29, Prešov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/126/2022 z 23. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/126/2022 z 23. apríla 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/126/2022 z 23. apríla 2024 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia ich právnomu zástupcovi.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 22. júla 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1, základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 a základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku zaručeného čl. 1 Dodatkového protokolu

k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutím najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté rozhodnutie žiadajú zrušiť a priznať im náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 479/2025-19 z 19. augusta 2025 ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovatelia sa v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) po pripustení zmeny ich žaloby domáhali určenia vlastníckeho práva k dvom pozemkom (parc. č. [REDAKOVANÉ] s výmerou 240 m² a parc. č. [REDAKOVANÉ] s výmerou 122 m²) vytvoreným súkromným znaleckým posudkom [REDAKOVANÉ] z roku 2017. Oba pozemky tvorili súčasť pozemkových parcel, ktoré boli sťažovateľom v roku 1976 pridelené do osobného užívania. V obci totiž v roku 1968 bola plánovaná individuálna bytová výstavba, na čo boli vyčlenené nové pozemky, ktoré sa prideliť do osobného užívania. Pri zakresľovaní stavebných pozemkov do mapy evidencie nehnuteľností došlo k pochybeniam, ktoré popísal znalec [REDAKOVANÉ] vo svojom posudku. Preto vznikol v deväťdesiatych rokoch stav, že po spracovaní zjednodušeného registra pôvodného stavu mala príslušná parcela E-KN nesprávne zasahovať do stavebnej parcely, ktorá bola pridelená sťažovateľom do osobného užívania.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 17C/236/2011-418 zo 14. apríla 2021 žalobu sťažovateľov zamietol. Zistil, že právny predchodca žalovaného nadobudol vlastnícke právo k pôvodnej pozemnoknižnej parcele na základe dohody dedičov schválenej štátnym notárstvom 31. októbra 1990. Ďalej konštatoval, že sťažovatelia nemohli byť vzhľadom na spôsob vstupu do držby a užívania nehnuteľnosti v období od roku 1976 do 31. decembra 1991 oprávnenými držiteľmi. Už v rozhodnutí o pridelení do osobného užívania z roku 1976 sa konštatuje vlastnícke právo štátu k vtedajším pozemkovým parcelám. Inštitút osobného užívania nebol totožný s inštitútom vlastníctva, a preto sťažovatelia až do 31. decembra 1991 nemohli takto pridelené pozemky užívať v presvedčení, že im vlastníckym právom patria. K transformácii práva osobného užívania na právo vlastnícke došlo podľa § 872 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka až od 1. januára 1992. Teda až od 1. januára 1992 mohli sťažovatelia získať presvedčenie, že im sporné pozemky patria. Pre okresný súd neboli závery sťažovateľmi predloženého znaleckého posudku z roku 2017 právne významné, pretože predmetom sporu nebola hranica pozemku sťažovateľov, ale vznik ich vlastníckeho práva vydržaním.

5. Na odvolanie sťažovateľov Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 12Co/24/2021-453 z 27. januára 2022 potvrdil rozsudok okresného súdu. K odvolacej námietke o nevykonaní navrhovaného výsluchu znalca krajský súd podotkol, že otázka, či je držiteľ veci v dobrej viere, nie je otázkou skutkovou, ale právnou. Vykonanie výsluchu znalca bolo z pohľadu meritórneho právneho kontextu veci bezvýznamné. Sťažovatelia netvrdili, o to menej preukázali, ako opomenutie vykonania tohto dôkazného prostriedku mohlo ovplyvniť ich procesný úspech z pohľadu kľúčovej argumentácie okresného súdu v otázke dobromyseľnosti ich držby, pretože predmetom dokazovania dobrej viery nadobúdateľa veci vydržaním môžu byť okolnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda

okolnosti, z ktorých možno dôvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobrej viere, že mu vec patrí. Uvedené však nemožno v žiadnej možnej interpretácii usudzovať zo znaleckého posudku.

6. Ako neopodstatnenú vyhodnotil krajský súd aj námietku sťažovateľov o nepreskúmateľnosti prvoinštančného rozsudku v časti týkajúcej sa parc. č. [REDACTED].

7. Sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietali nevykonanie výsluchu znalca. K zamietnutiu žaloby v časti o určenie vlastníckeho práva k parc. č. [REDACTED] sťažovatelia poukázali na § 872 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka a uviedli, že oprávnený držiteľ práva osobného užívania pozemku mal k 1. januáru 1992 rovnaké práva ako osobný užívateľ pozemku; preto sa jeho právo k uvedenému dátumu zmenilo podľa § 872 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka na právo vlastnícke. Krajský súd sa v rozsudku jednostranne venoval inštitútu vydržania namiesto toho, aby zohľadnil, že sťažovatelia legitímne nadobudli v roku 1976 právo osobného užívania k pozemku a v pridelenom rozsahu tento pozemok užívali. Potom ani námietky a výzvy žalovaného v rokoch 1990/91, ktoré mali rušiť dobromyseľnosť držby, nemohli mať žiadnu relevanciu pri posúdení dôvodnosti nároku sťažovateľov k vlastníctvu parcely, ktorá im bola pridelená do osobného užívania, v dôsledku čoho sa k 31. decembru 1991 stali vlastníkami prideleného pozemku *ex lege*.

8. Rozhodnutie okresného súdu krajský súd potvrdil bez toho, aby vysvetlil, z akých dôvodov nepovažoval odvolacie námietky sťažovateľov za dôvodné. Okresný súd, ako ani krajský súd vo svojich rozhodnutiach vôbec neuviedli, že nárok sťažovateľov podľa poslednej úpravy žaloby pozostáva z určenia vlastníckeho práva k dvom pozemkom, parc. č. [REDACTED], ktorý nadobudli *ex lege* po 1. januári 1992 po predchádzajúcom pridelení pozemku do osobného užívania, a parc. č. [REDACTED] z titulu vydržania.

9. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľov odmietol. K nevykonaniu dokazovania výsluchom znalca uviedol, že sa stotožňuje so závermi nižších súdov, a preto nejde o opomenutý dôkaz. Znalec sa vyjadruje k odborným otázkam skutkovej povahy a sťažovatelia sa domáhali určenia vlastníckeho práva z titulu vydržania, pričom právne posúdenie vydržania v podanom dovolaní nespochybňovali. Ich dovolacie dôvody preto smerujú k revízii skutkového stavu, na čo dovolací súd nemá právomoc. Sporné otázky znaleckého dokazovania by bolo potrebné riešiť v inom druhu súdneho, prípadne správneho konania, a to v spore o priebeh hranice pozemkov.

III.

Argumentácia sťažovateľov

10. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti upozorňujú, že žalobou si uplatňovali vlastnícke právo k dvom pozemkom, a to parc. č. [REDACTED] z titulu vydržania, a ku parc. č. [REDACTED] z titulu podľa § 872 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže pozemok, ktorého súčasťou je aj parcela č. [REDACTED], im bol pridelený do osobného užívania ešte v roku 1976, teda transformáciou práva osobného užívania na právo vlastnícke. Uplatniteľnosťou § 872 Občianskeho zákonníka argumentovali aj v dovolaní. Najvyšší súd však na túto ich námietku nereagoval. Namiesto toho odkázal na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, ktorý sa však nezaoberal podstatnou časťou odvolacích dôvodov sťažovateľov založených taktiež na uplatniteľnosti § 872 Občianskeho zákonníka. Všetky súdy (vrátane najvyššieho) teda prehliadali opakované argumenty sťažovateľov (vrátane tvrdení v dovolaní), že vlastnícke právo k pozemku parc. č. [REDACTED] si neuplatňovali z titulu vydržania,

ale po zmene žaloby z titulu transformácie práva osobného užívania na vlastnícke právo podľa § 872 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

11. Najvyšší súd teda svojím uznesením porušil práva sťažovateľov na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, keď nereagoval na podstatné námietky obsiahnuté v dovolaní. Právo sťažovateľov na spravodlivý proces bolo napadnutým uznesením porušené tiež tým, že najvyšší súd vôbec nereagoval na sťažovateľmi tvrdenú procesnú vadu v postupe okresného súdu a krajského súdu spočívajúcu v nevykonaní dôkazu, ktorý bol nielen navrhnutý, ale návrh bol riadne potrebnosťou dôkazu odôvodnený. Tým, že dovolanie odmietol, neposkytol sťažovateľom ochranu ich práv, ktoré boli porušené nevykonaním navrhnutých dôkazov, keď nižšie súdy nielenže dôkaz nevykonali, ale jeho nevykonanie riadne neodôvodnili, pretože nimi uvádzané dôvody vôbec nereagujú na skutočný titul, od ktorého si sťažovatelia v uplatnenej žalobe odvádzali svoje vlastnícke právo. Procesný postup súdov nižších inšancií, ktorým odmietli vykonať sťažovateľmi navrhovaný dôkaz, mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu veci z hľadiska tvrdení sťažovateľov.

IV.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, krajského súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľov

IV.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

12. Najvyšší súd odkázal na odôvodnenie svojho uznesenia s tým, že nevykonanie výsluchu znalca krajský súd náležite vysvetlil, a preto aj najvyšší súd odôvodnil svoj záver, podľa ktorého nejde o opomenuté dôkazy. Rozdielnosť záverov znaleckých posudkov bola irelevantná, pretože rozdiely nemali v spore vplyv na právne posúdenie veci vrátane dobrej viery nadobúdateľov pri vydržaní nehnuteľnosti.

13. K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 CSP najvyšší súd uviedol, že sťažovatelia nesprávne právne posúdenie veci namietli bez uvedenia konkrétneho písmena v § 421 ods. 1 CSP a aj bez špecifikácie dovolacej právnej otázky, ktorú tak nebolo možné ustáliť a ani dodatočne vyabstrahovať pri zachovaní rovnosti strán účastníkov dovolacieho konania a následne ani posúdiť (vrátane namietanej uplatniteľnosti § 872 Občianskeho zákonníka).

IV.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

14. Zúčastnená osoba konkretizovala okolnosti zápisov vlastníckych vzťahov v jednotlivých evidenciách nehnuteľností a vyjadrila presvedčenie, že všeobecné súdy v spore so sťažovateľmi rozhodli správne a v súlade s jej základným právom vlastniť majetok. Navrhuje, aby ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov zamietol.

IV.3. Replika sťažovateľov

15. Sťažovatelia zdôrazňujú, že počas celého konania pred všeobecnými súdmi žiadali určenie vlastníckeho práva k parcele č. [REDAKOVANÉ] z titulu transformácie práva osobného užívania na vlastnícke právo, a nie z titulu vydržania. Z odôvodnení rozsudkov okresného súdu a krajského súdu pritom vyplýva, že opakovane odôvodňujú nevykonanie sťažovateľmi navrhnutého dôkazu iba vo vzťahu k nadobudnutiu vlastníckeho práva sťažovateľmi k sporným nehnuteľnostiam z titulu vydržania. Vyjadrenie najvyššieho súdu iba pokračuje v argumentačnej línii okresného súdu, krajského súdu a dovolacieho súdu, ktorú sťažovatelia opakovane v odvolaní, dovolaní a v ústavnej sťažnosti spochybňovali.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Ústavný súd je podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti. Z prejednávanej ústavnej sťažnosti, jej príloh i vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že po tom, keď okresný súd uznesením z 29. marca 2018 pripustil na návrh sťažovateľov zmenu žaloby, predmetom konania sa stalo určenie vlastníckeho práva k dvom pozemkom určeným podľa predloženého geometrického plánu. Uvedený skutkový aspekt považuje ústavný súd za dôležité zdôrazniť z dôvodu, že námietky prednesené v ústavnej sťažnosti sa týkajú rozhodnutia všeobecných súdov iba o jednom zo sporných pozemkov, a to parc. č. [REDAKOVANÉ]. Predmetné dôvody pritom predstavujú kombináciu kritiky nevykonania navrhovaného dôkazu (výsluch [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]) a nesprávneho právneho posúdenia veci (*ex lege* transformácia práva osobného užívania pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] na vlastnícke právo).

17. Uvedené dve argumentačné vetvy pretavili sťažovatelia aj do obsahu svojho dovolania. Nevykonanie navrhovaného a nižšími súdmi opomenutého dôkazu sťažovatelia inkorporovali do dovolacieho súdu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, kým prechod vlastníckeho práva podľa § 872 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka do dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 421 ods. 1 CSP.

18. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľov vyhodnotil ako založené len na dôvode podľa § 420 písm. f) CSP. K dovolaniu pre nesprávne právne posúdenie veci iba v bode 25 napadnutého uznesenia uviedol, že mu sťažovatelia venovali iba jeden odsek na strane 3 dovolania a neidentifikovali, o ktoré písmeno v § 421 ods. 1 CSP námietku nesprávneho právneho posúdenia opreli. Ďalší obsah dôvodov napadnutého uznesenia (bod 36) zreteľne naznačuje, že najvyšší súd obsahovo vyhodnotil dovolanie sťažovateľov ako založené výlučne na dôvode zmätočnosti, a preto sa namietanému nesprávne právne posúdeniu veci už vôbec nevenoval. Ústavný súd však z vyžiadaného súdneho spisu zistil, že z obsahu dovolania námietka nesprávneho právneho posúdenia veci jednoznačne vyplýva, a to nielen z jedného odseku na strane 3 dovolania, ale aj na jeho strane 4, kde je kritika neuplatnenia § 872 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka na prípad sťažovateľov bez akýchkoľvek pochybností identifikovateľná.

19. Popísaný prístup sa ústavnému súdu javí ako kolidujúci s požiadavkou prístupu sťažovateľov k dovolacej súdnej ochrane, pretože ustálený judikatórny prístup zreteľne naznačuje, že povinnosťou dovolateľa pri podávaní dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci nie je označenie, ktorý z troch dôvodov prípustnosti upravený v § 421 ods. 1 CSP v jeho prípade uplatňuje (nález sp. zn. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020, bod 54, uznesenie sp. zn. 1VObdo/2/2020 z 27. apríla 2021, bod 38).

20. Ústavný súd tu ale opätovne pripomína svoju viazanosť dôvodmi ústavnej sťažnosti. V tej svojej sťažovatelia kritiku odopretia prístupu k dovolaniu pre nesprávne právne posúdenie veci uvedenú v predchádzajúcom odseku nepredniesli. Hoci sa v sťažnostnej argumentácii často objavuje ich presvedčenie o nadobudnutí vlastníckeho práva k pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] *ex lege* na základe § 872 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka, prizmou tohto hmotnoprávneho dôvodu nemohol ústavný súd napadnuté uznesenie preskúmať, pretože najvyšší súd sa k nemu meritórne

nijako nevyjadril, a to práve preto, že dovolanie po stránke procesnoprávnej vyhodnotil ako neobsahujúce dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP. Ak teda v parciálnom aspekte nesprávneho hmotnoprávneho posúdenia veci sťažovatelia chceli napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podrobiť ústavno-súdnemu prieskumu, bolo nutné, aby svoju kritiku zamerali na procesnú stránku vyhodnotenia obsahu dovolania najvyšším súdom. To ale neurobili. Preto ústavný súd kvôli nedostatku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu identifikovanému v bode 19 tohto nálezu nemohol ústavnej sťažnosti sťažovateľov vyhovieť. V opačnom prípade by prekročil mantinely svojej prieskumnej právomoci, ktoré mu narysovali samotní sťažovatelia v odôvodnení ústavnej sťažnosti a ktoré je podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) povinný rešpektovať.

21. Preto bolo potrebné zamerať sa na vysporiadanie sa najvyššieho súdu s dovolaním sťažovateľov založeným na dôvode zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd považoval za plne akceptovateľný záver krajského súdu, podľa ktorého sťažovatelia netvrdili ani nepreukázali, ako opomenutie vykonania navrhovaného znaleckého posudku mohlo ovplyvniť ich procesný úspech z pohľadu kľúčovej argumentácie okresného súdu v otázke dobromyseľnosti ich držby, pretože predmetom dokazovania dobrej viery nadobúdateľa veci vydržaním môžu byť okolnosti vonkajšieho sveta, prostredníctvom ktorých sa vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno dôvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobrej viere, že mu vec patrí. Uvedené však nemožno v žiadnej možnej interpretácii usudzovať zo znaleckého posudku.

22. Krajský súd, ako aj najvyšší súd zjavne ponechali bez povšimnutia sústavnú, vytrvalú a konzistentnú argumentáciu sťažovateľov obsiahnutú v odvolaní aj v dovolaní, ktorá hájila vlastnícke právo sťažovateľov k pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] nie z titulu vydržania, ale v dôsledku priameho právneho následku účinnosti § 872 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka, ktorými bolo dovtedajšie právo osobného užívania transformované na vlastnícke právo. Práve týmto odôvodnením sťažovatelia namietali nevykonanie navrhovaného výsluchu [REDAKOVANÉ], nie úsilím preukazovať navrhovaným dôkazným prostriedkom dobromyseľnosť držby ako podmienku vydržania vlastníckeho práva.

23. Nie je úlohou ústavného súdu, oddeleného od sústavy všeobecného súdnictva, predbežne skúmať a vyhodnocovať, či, prípadne nakoľko by vykonanie navrhovaného výsluchu znalca bolo v súvislosti s uplatnením § 872 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka pre rozhodnutie o určovacej žalobe sťažovateľov relevantné. Pre ústavný súd, a to aj vo svetle dôvodov ústavnej sťažnosti, ktorými je viazaný, je však rozhodujúce, či na popísanú argumentačnú a dôkaznú konštrukciu, na ktorej sťažovatelia zjavne zakladali dôvodnosť svojej žaloby, dostali od konajúcich súdov náležité odpovede. *In abstracto* pritom dôvody svojho dovolania artikulovali správne, pretože aj podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu môže opomenutý dôkaz zakladať vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP (napr. 2Cdo/320/2020, 2Cdo/302/2021, 5Cdo/78/2022). Nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie základného práva na súdnu ochranu (III. ÚS 332/09). Ak dovolací súd zamýšľal aprobovať postup súdu nižšieho stupňa, ktorý nevykonal sporovou stranou navrhovaný dôkaz, jeho povinnosťou je dovolateľovi náležite vysvetliť udržateľnosť nevyhovenia dôkaznému návrhu. Bolo preto dôvodné očakávať od najvyššieho súdu, aby sa s koncepciou odôvodnenia dovolania založeného na opomenutí

vykonania výsluchu znalca vo väzbe na argumentované nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] náležite v dôvodoch svojho uznesenia vysporiadal a neprednášal zástupný dôvod (bezvýznamnosť výsluchu znalca na účel následného právneho posúdenia podmienok vydržania) nekorešpondujúci podstate dôvodov dovolania sťažovateľov, ktorými je podľa § 440 CSP viazaný. Keďže uvedené očakávanie, v ktorom je zároveň stelesnená nielen viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ale aj požiadavka na kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia tvoriaca obsah základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, najvyšší súd nenaplnil, jeho napadnuté uznesenie porušuje čl. 46 ods. 1 ústavy aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

24. Vyhovenie ústavnej sťažnosti je založené výlučne na nedostatočnom vysporiadaní sa najvyššieho súdu s koncepciou dovolacích dôvodov, na ktorých sťažovatelia založili svoje dovolanie pre zmätočnosť podľa § 420 písm. f) CSP. Zároveň vyhovenie ústavnej sťažnosti nie je výsledkom meritórneho posúdenia procesnoprávnej otázky sťažovateľmi tvrdeného opomenutého dôkazu (navrhovaný výsluch znalca). Práve v tomto aspekte sťažovatelia, poukazujúc pritom na judikatúru ústavného súdu (nález sp. zn. II. ÚS 168/2019 z 21. novembra 2019) a v nej odkázanú judikatúru najvyššieho súdu (uznesenie sp. zn. 4Cdo/100/2018 zo 16. mája 2019, bod 18), videli porušenie svojho základného práva na rovnosť účastníkov konania. Keďže ale predmetnú otázku ústavný súd nemohol vyriešiť, a to s ohľadom na skutočnosť, že sa s ňou najvyšší súd náležite nevysporiadal, nebolo možné vecne posúdiť súlad napadnutého uznesenia so základným právom zaručeným v čl. 47 ods. 3 ústavy. V tejto časti preto ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľov nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Dôvody tohto nálezu, na ktorých je založené vyhovenie ústavnej sťažnosti sťažovateľov, taktiež nedovoľujú vysloviť porušenie základného práva sťažovateľov vlastniť majetok a ich práva na pokojné užívanie majetku. Vyslovené porušenie subjektívnych práv procesnej povahy nie je založené na dôvodoch, ktorých rešpektovanie najvyšším súdom v ďalšom konaní by nevyhnutne muselo viesť k vráteniu veci do základného konania s následným vyhovením žalobe sťažovateľov. Preto ani v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľov zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy a ich práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu nebolo možné ústavnej sťažnosti vyhovieť (bod 4 výroku tohto nálezu).

26. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľov na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci najvyššiemu súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Najvyšší súd je v ďalšom konaní podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnym názorom ústavného súdu. Povinnosťou najvyššieho súdu po vrátení veci bude opätovne preskúmať rozsudok krajského súdu napadnutý dovolaním založeným na § 420 písm. f) CSP a náležite sa vysporiadať s námietkou sťažovateľov o opomenutom dôkaze vo väzbe na ich argumentáciu zo základného konania o nadobudnutí vlastníckeho práva k pozemku parc. č. [REDAKOVANÉ] nie z dôvodu vydržania (a súvisiacej dobromyseľnosti držby), ale z dôvodu nadobudnutia účinnosti ustanovení § 872 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka k 1. januáru 1992, ktoré svoje právne následky nepodmieňovali dobromyseľnosťou držby dotknutých pozemkov.

VI. Trovy konania

27. Zistené porušenie základných práv sťažovateľov odôvodňuje, aby im najvyšší súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré im vznikli právnym zastúpením. Ústavný súd, vychádzajúc z vyčíslenia predloženého právnym zástupcom sťažovateľov, určil náhradu tarifou za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti 2 x 343,25 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (2 x 13,73 eur) predstavuje 713,96 eur. Vypočítanú sumu bolo potrebné zvýšiť o 20 % dane z pridanej hodnoty (účinná v roku 2024), keďže právny zástupca sťažovateľov je registrovaným platiteľom uvedenej dane. Celková suma priznanej náhrady trov konania potom predstavuje 856,75 eur. Za úkon právnej služby spočívajúci v zaujatí stanoviska k vyjadreniu najvyššieho súdu ústavný súd náhradu trov nepriznal, keďže uvedené stanovisko neprispelo k rozhodnutiu ústavného súdu žiadnymi novými skutkovými alebo právnymi okolnosťami.

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2026

Robert Šorl
predseda senátu